

Ed.

46. Nefndarálit

[6. mál]

um frv. til 1. um fjáröflun til vegagerðar.

Frá 2. minni hl. fjárhags- og viðskiptanefndar.

Með samþykkt á þessu frumvarpi mun almenningur enn verða að taka á sig auknar álögur, er munu nema milli 600—700 milljónum króna á næsta ári. Þessar álögur ásamt komandi hækkun á söluskatti nema því um 2500 milljónum, auk hinna geygvænlegu hækkana, er gengisfellingin sjálf leggur á allan almenning. Með enn einu frumvarpinu ætlar ríkisstjórnin að lögfesta í þremur frumvörpum nýjar álögur um 3000 milljónir. Þetta eru svo miklar álögur í einu vetfangi, að ekki verður með nokkurri sanngirni sagt, að hér sé farið að með gát, miklu fremur er hér ruðst áfram af handahófi og án skipulegrar stefnu um tekjuöflun fyrir ríkissjóð og viss ríkisfyrirtæki.

Það er staðreynd, að gagnvart almenningi hefur gengisbreyting ein sér á um 7 síðastliðnum mánuðum hækkað öll erlend aðföng um 50 prósent og virtist manni sem slíkar álögur væru nógar á almenning, en svo er ekki að sjá, ef dæma má eftir atferli ríkisstjórnarinnar.

Fyrir nær tveimur árum rökstuddi þáverandi forsætisráðherra gengisfellinguna í desember með þessum orðum: „Ég álit, að með þessari aðferð sé rekstrargrundvöllur tryggður fyrir undirstöðuatvinnuvegi þjóðarinnar, atvinnuöryggi tryggt og kaupmáttur launa tryggður“. Jóhann Hafstein, þáverandi form. sjálfstæðismanna, sagði um gengisfellingu í des. 1972: „Ég fyrir mitt leyti gagnrýni fyrst og fremst þessa gengislökkun vegna þess, hvernig hana hefur borið að. Hana ber núna að í góðæri, meira góðæri en við höfum haft kannski um lengri tíma“.

Gengislækkunin frá 1972 skapaði óðaverðbólgu og hefur nú enn verið gripið til gengisfellingar með sömu orðum um að nauðsynlegt væri að tryggja rekstrargrundvöll hjá sjávarútveginum. En þessi frumvörp ásamt gengisfellingunni eru að mati undirritaðs hvati að enn meiri verðbólgu og verðrýnun á sparifé landsmanna. Þetta finnur almenningur og hefur hann því ekki trú nú á þessum ráðstöfunum. Afleiðingarnar munu ekki láta á sér standa. Óðaverðbólgan mun geysa hér enn áfram og færa allt fyrr eða síðar í strand að nýju.

Undirritaður viðurkennir mikla og aukna þörf Vegasjóðs á tryggum tekjum. Það hefur sjóðurinn, en verðbólgan rýrir svo ört það fjármagn, að framkvæmdamagnið verður hvergi nærri eins mikið og ætla mátti við samþykkt vegáætlunar fyrir yfirstandandi tímabil. Það verður því ekki komist hjá því að meta og vega málið allt upp að nýju og ill nauðsyn knýr Alþingi til þess að fresta ýmsum framkvæmdum í vegáætlun um óákveðinn tíma. Í þessu máli sem öðrum verða menn að sníða sér stakk eftir vexti. Það er almennt viðurkennt, að bíllinn er ómissandi tæki fyrir nær allar fjölskyldur landsmanna og viðbótar álögur á rekstur bílsins, er nema mörgum tugum þúsunda verða að skoðast vel og það er að mati undirritaðs óverjandi vinnubrögð að hespa frumvarp í gegn með skyndiafgreiðslu á nefndarfundi, er stóð í um 15 mínútur og sáralitlar upplýsingar voru veittar. Engar athuganir hafa enn farið fram á hinum breyttu viðhorfum vegna gengisfellingarinnar og eru þetta ekki sæmamið vinnubrögð á Alþingi í dag. Þessu mótmælir undirritaður mjög ákveðið.

Upphaflegt frumvarp um aukna tekjuöflun fyrir Vegasjóð gerði ráð fyrir að margvísleg smágjöld féllu niður, en nú er horfið að nokkru frá þessu og er það ekki til bóta. Vegna þess hvernig málið ber enn að nú á lokadegi þingsins og án heildaryfirsýnar um hvað bifreiðakostur landsmanna greiðir í raun til ríkissjóðs nú þegar og hvað mun mega áætla að umferðin greiði á næsta ári, getur undirritaður ekki stutt þetta frumvarp um svo stórauðnar álögur á rekstur bílanna. Þær álögur snerta nær hverja fjölskyldu í landinu. Við þingmenn Alþýðuflokksins mótmælum kröftuglega þessari álagaherferð ríkisstjórnarinnar á lífskjör almennings og hinni geysilegu rýrnun sparifjárins vegna hennar. Við teljum hækkun á bensíni við ríkjandi aðstæður upp í um kr. 50 eða meira, en svo mun verðið verða með öllu samanlagt, ekki réttlætalega.

Undirritaður leggur því til, að frv. verði vísað til ríkisstjórnarinnar og málið allt skoðað að nýju og stjórnarandstaðan eigi þar sinn fulltrúa.

Alþingi, 4. sept. 1974.

Jón Árm. Héðinsson.